

รายวิชาพระพุทธศาสนา
กับศาสตร์สมัยใหม่

๒๕๖๖

พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค

โดย ศาสตราจารย์ ดร. พระธรรมวัชรบัณฑิต
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย

จำนวนเอกสาร

พระพุทธศาสนา
กับศาสตร์ล้ำยุค

พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค

พระธรรมวัชรบัณฑิต
อธิการบดี มจร

พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศาสตราจารย์ ดร.
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค

วิทยากร : พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศาสตราจารย์ ดร.

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ถอดเทปโดย พระมหาศรายุทธ ฐิตเมโธ

ปรับแก้ไข นายสุชญา ศิริธัญญกร

เผยแพร่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๗

พิมพ์เผยแพร่ กองวิชาการ สำนักงานอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

ส่วนหนึ่งของเนื้อหา
โครงการพัฒนาทักษะ(Upskills)
การสอนรายวิชาพระไตรปิฎกวิเคราะห์และ
พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่

วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ถึง ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖

ผ่านระบบออนไลน์ zoom id 9779933546

กองวิชาการ สำนักงานอธิการบดี

สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ

กองสื่อสารองค์กร

ส่วนงานบริหาร สำนักส่งเสริมฯ

กองกิจการวิทยาเขต

สถาบันพระไตรปิฎกศึกษา

วิทยาลัยพระธรรมทูต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จำนวนเอกสาร

คำปรารภ

“พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค” เล่มนี้ เกิดขึ้นมาจากการโครงการเพิ่มทักษะ(Upskills2) การสอนรายวิชา พระไตรปิฎกวิเคราะห์ และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ โดยร่วมมือกันทำงาน ๗ ส่วนงาน คือ กองวิชาการ สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ กองสื่อสารองค์กร ส่วนงานบริหาร สำนักส่งเสริมฯ กองกิจการวิทยาเขต สถาบันพระไตรปิฎกศึกษา และวิทยาลัยพระธรรมทูต โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ(๑) เพื่อให้บุคลากรสายวิชาการมีความรู้และความเข้าใจ ในเนื้อหาสาระเกี่ยวกับรายวิชาพระไตรปิฎกวิเคราะห์และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เพิ่มมากขึ้น (๒) เพื่อให้บุคลากรสายวิชาการได้พัฒนาศักยภาพเทคนิคเกี่ยวกับพระไตรปิฎกวิเคราะห์และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น (๓) เพื่อให้บุคลากรสายวิชาการ ที่สอนรายวิชาพระไตรปิฎกวิเคราะห์และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่มีแนวทางการสอนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีการพัฒนาทักษะแก่คณาจารย์ที่เข้าอบรม จำนวน ๒๓๔ รูป/คน ผ่านระบบออนไลน์ zoom id 9779933546 และผ่านลิงก์ <https://zoom.us/j/9779933546> ระยะเวลาดำเนินงาน ๕ เดือน ทุกวันศุกร์ เดือนละ ๔ ครั้ง เริ่มตั้งแต่วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ และสิ้นสุดโครงการอบรม วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มทักษะสอนรายวิชาพระพุทธศาสนาและพุทธปรัชญา แก่คณาจารย์ในคณะ วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ และหน่วยวิทยบริการ จำนวน ๒๓๔ รูป/

คน และคณาจารย์ผู้เข้าอบรมในโครงการ ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะ เทคนิคการสอนเกี่ยวกับพระไตรปิฎกวิเคราะห์และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่เพิ่มมากขึ้นสามารถนำไปปรับใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยไม่มีงบประมาณ และวิทยากรที่บรรยายก็บรรยายให้ความรู้แก่คณาจารย์ชาวมจร โดยการให้เปล่า

เมื่อจบโครงการดังกล่าวแล้ว ประโยชน์ที่นำไปใช้ (๑) บุคลากรสายวิชาการผู้เข้าอบรมมีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนเกี่ยวกับรายวิชาพระไตรปิฎกวิเคราะห์และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เพิ่มมากขึ้น (๒) บุคลากรสายวิชาการ ผู้เข้าอบรมได้พัฒนาศักยภาพเทคนิคการสอนเกี่ยวกับพระไตรปิฎกวิเคราะห์และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เพิ่มมากขึ้น เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้น (๓) บุคลากรสายวิชาการ ผู้เข้าอบรมที่สอนรายวิชาพระไตรปิฎกวิเคราะห์และพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ มีแนวทางการสอนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ เรื่อง พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค ที่บรรยาย โดยพระธรรมวัชรบัณฑิต, ศาสตราจารย์, ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๖ โดยมีคณะทำงาน ประกอบด้วย (๑) พระมหาศรายุทธ ฐิตเมโธ (๒) นายสุชญา ศิริธัญญกร โดยมีขั้นตอนการทำงานเป็น ๓ ระยะ คือ (๑) ส่งข้อมูลเพื่อการถอดเทปเสียง เช่น วิดีโอ และพาวเวอร์พ้อยท์ (๒) ถอดเทปเสียงคำบรรยาย (๓) ปรับแก้ไขคำบรรยายให้ตรงคำที่

บรรยาย ซึ่งการถอดเทปใช้เวลาและปรับแก้ไขประมาณเทปละ ๘-๑๒ ชั่วโมง แต่อย่างไรก็ตาม ในการทำงานครั้งนี้ เพื่อให้มีการเผยแพร่ถอดเทปสำเนา ก่อน จึงได้สร้างเป็นรูปเล่มหนังสือเผยแพร่ทางออนไลน์ไปก่อน อีกทั้งได้มีส่วนร่วมแนวทางการทำงานแบบใหม่ของมหาวิทยาลัย ทั้ง ๗ ส่วนงาน มาทำงานและเดินไปด้วยกัน ซึ่งเป็นการทำงานเป็นทีม และทีมตรงนี้ คือ ก้าวแรกและก้าวต่อ ๆ ไป ที่จะสร้างงานสร้างผลงานวิชาการที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในฐานะผู้ปรับแก้ไขภาษาและปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับคำบรรยายเรื่อง พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค ในฐานะคนทำงานประโยชน์ที่ได้รับ ก็คือความสุขที่ได้รับความรู้ในขณะที่ถอดเทป และอีกประการหนึ่ง ก็คือได้สร้างผลงานวิชาการ เรื่อง พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค ซึ่งเกิดจากผู้บริหารระดับสูง รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมาบรรยายให้ฟัง ซึ่งเรื่องทำนองเช่นนี้ ก็เกิดขึ้นที่จัดในนามโครงการเป็นครั้งแรกและบรรยายกันนานเป็นระยะเวลา ๕ เดือน ซึ่งเกิดประโยชน์อย่างยิ่งแก่คณาจารย์และบุคคลทั่วไป ที่ได้มีโอกาสได้เข้าฟังและมาเรียนรู้วิชาการทางพระพุทธศาสนา เมื่อถอดเทปคำบรรยายเรื่อง พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค เสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่ง จึงได้ร่วมกันทำเป็นเล่มในรูปแบบหนังสือแบ่งเป็นตอน ๆ ตอนละเรื่อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เมื่อจัดทำเป็นรูปเล่มเสร็จแล้ว ก็ได้นำมาเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์กองวิชาการ มจร ดังที่ปรากฏ

กราบขอบพระคุณองค์วิทายากร ผู้บริหารที่ประสิทธิประสาทความรู้เรื่องแนวคิดเบื้องหลังการจัดระบบเนื้อหาพระไตรปิฎก ในทาง

พระพุทธศาสนา อย่างหาที่สุดมิได้ และขอขอบพระคุณท่านผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ที่ช่วยสนับสนุนโครงการนี้ด้วยดีตลอดมา จึงเป็นปัจจัยเกื้อกูลให้เกิดหนังสือ “พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค” เล่มนี้ขึ้น ขออานิสงส์แห่งการจัดทำเล่มหนังสือ “พระพุทธศาสนากับ ศาสตร์ล้ำยุค” ครั้งนี้ จงเป็นปัจจัยแห่งความเจริญแพร่หลายของพระ สัทธรรม เพื่อความเกษมศานต์แห่งมหาชนตลอดกาลยาวนานสืบไป

กองวิชาการ สำนักงานอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำนำ

หนังสือ “พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค” เป็นผลงานที่บรรยายของ พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศาสตราจารย์, ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๖ ที่คณะทำงานได้รวบรวมและเรียบเรียงขึ้นจากการบรรยายเรื่องกำเนิด พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค จากโครงการเพิ่มทักษะ (Upskills.) การสอนรายวิชาพระไตรปิฎก วิเคราะห์และพระพุทธ ศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่

เนื้อหาภายในเล่มประกอบด้วย ๓ ประเด็นหลัก คือ ประเด็นที่ ๑ เรื่องฉัพพัตถนรังสีกับทฤษฎีสีและแสง ก็จะกล่าวถึงแสงและสี ฉัพพัตถนรังสี (รัศมี ๖ สี) ตัวอย่าง เรื่องกลีณ ตัวอย่าง เรื่องพระโปฐิตะ ประเด็นที่ ๒ พระพุทธศาสนากับความจริงและความเสมือนจริง ตรง VR กับ AR ซึ่งข้อนี้กำลังมาแรง และ ประเด็นที่ ๓ ก็จะกล่าวถึง Metaverse (จักรวาลนฤมิต ; ยุคแห่งอวตาร) กรณีตัวอย่างของอภิญา ๖ กรณีตัวอย่างของพระพุทธเจ้า กรณีตัวอย่างของพระสาวก และเนื้อหาแต่ละหัวข้อได้แจ่มแจ้งในเล่มนี้แล้ว

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือ “พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค” เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์เกื้อกูลก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

ในเรื่องสารสนเทศเกี่ยวกับกำเนิด Robotics Great Master
ศาสตราจารย์ นิสิตและประชาชนทั่วไปตลอดไป

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จำนวนออกดุษ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำปรารภ	๗
คำนำ	๑๑
ความนำ	๑๕
ประเด็นที่ ๑ เรื่องฉัพพรรณรังสีกับทฤษฎีสีและแสง	๑๘
แสงและสี	๒๐
ฉัพพรรณรังสี (รัศมี ๖ สี)	๒๓
ตัวอย่าง เรื่องกลืน	๒๖
ตัวอย่าง เรื่องพระโปฐิละ	๓๑
ประเด็นที่ ๒ พระพุทธศาสนากับความจริง และความเสมือนจริง ตรง VR กับ AR ซึ่งข้อนี้กำลังมาแรง	๓๕
ประเด็นที่ ๓ คือ Metaverse (จักรวาลนฤมิต ; ยุคแห่งอวตาร)	๓๖
กรณีตัวอย่างของอภิญา ๖	๔๓
กรณีตัวอย่างของพระพุทธเจ้า	๔๖
กรณีตัวอย่างของพระสาวก	๔๗-๕๑

พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค

โครงการเพิ่มทักษะ (Upskills)
การสอนรายวิชาพระไตรปิฎกวิเคราะห์และพระพุทธรูป โดย อ.ดร.กฤษณ์ วัฒนวิเศษ

เริ่มบรรยายครั้งที่ ๑
วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

เวลา ๑๙.๐๐ - ๑๙.๐๐ น. อาคารปัญญาภิรมย์
+ อาคารโถง / สวนจันทน์บุรี / ทุ่งตึก / รตม.
เวลา ๑๙.๐๐ - ๑๙.๐๐ น. พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร
+ อเนกประสงค์

เว็บไซต์สำนักงานบริหารคัมภีร์ศาสนาและเทคโนโลยีพระรัตนตรัย

ความนำ

รายวิชาพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ซึ่งเป็นช่วงท้าย ๆ ของโครงการเพิ่มพูนความรู้ Upskills สำหรับคณาจารย์ มจร ที่สอนด้านพระพุทธศาสนาและพุทธปรัชญาให้ทางฝ่ายวิชาการได้ไปนิมนต์ไปเชิญท่านที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนาและท่านที่มีความรู้เป็นบางประเด็นเกี่ยวกับศาสตร์สมัยใหม่ ได้มาบรรยายให้ความรู้กับคณาจารย์ มจร หลายครั้ง และสามารถไปฟังย้อนหลังได้ เรื่องพระพุทธศาสนากับ AI บ้าง เรื่องพระพุทธศาสนากับฟิสิกส์ยุคใหม่บ้าง เรื่องศาสตร์แห่งการให้เหตุผลทางจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาบ้าง หรือแม้กระทั่งเรื่องพระพุทธศาสนากับจิตวิทยา ซึ่งท่านผู้ทรงคุณวุฒิก็ดี ครูบาอาจารย์ของ มจร ก็ดี ได้บรรยายไปมีโอกาสดูได้เข้าไปฟังบางช่วง บางตอนทั้งในส่วนของการออนไลน์สด ๆ แล้วก็ส่วนที่เป็นเทป ซึ่งเป็นคุณูปการมาก มีการรับชม รับฟังย้อนหลังเป็นจำนวนมากเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อันนี้ก็เป็นที่ประจักษ์กับสังคมในวงกว้างเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เนื่องจากความไม่สะดวกบางประการ ก็เลยได้บรรยายไม่กี่ครั้ง แต่ว่าเท่าที่ได้ไปฟังย้อนหลังท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้บรรยายเอาไว้ ก็ถือว่าครบถ้วน เพราะว่าวัตถุประสงค์ของเราจริง ๆ นั้น ไม่ประสงค์จะให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญถึงขนาดลึกซึ้งเกี่ยวกับศาสตร์สมัยใหม่อะไรหรอก เพียงแต่

ว่าให้สามารถเล่าเปรียบเทียบข้อธรรมะทางพระพุทธศาสนาบางเรื่อง บางประเด็น เข้ากับศาสตร์สมัยใหม่บางเรื่อง บางประเด็น เพราะว่า บางเรื่องนั้นเป็นเรื่องเดียวกัน แต่ว่าใช้คนละภาษา ส่วนมากน่าจะเกิน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้าเป็นเรื่องของความจริง พวก reality พวกสัจจะภาวะทั้งหลายเกี่ยวกับโรค เกี่ยวกับชีวิต เกี่ยวกับธรรมชาติทั้งหลาย ซึ่งอยู่ในหลักของนิยาม ๕ นั้นแหละ พูดเรื่องเดียวกัน แต่ว่าใช้คนละภาษา แล้วก็มีความลึกซึ้งแตกต่างกันออกไป เพราะว่าทางพระพุทธศาสนา เป็นการพูด เป็นการถ่ายทอดโดยบุคคลที่มีภูมิความรู้ ภูมิธรรมมีความก้าวหน้าทางด้านจิตใจและสติปัญญาเป็นอย่างยิ่ง เป็นพระอรหันต์ เพราะฉะนั้น การพูดจึงเป็นการพูดมาจากการเห็นเชิงประจักษ์จริง ๆ เป็นการประจักษ์ด้วยตัวเอง แล้วนำมาถ่ายทอด เพราะฉะนั้น ก็จะมี ความลึกซึ้ง

ส่วนศาสตร์สมัยใหม่นั้นเป็นการพูดจากข้อมูลที่รวบรวมมาแล้วก็ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตีออกมาเป็นตัวเลขบ้าง บางเรื่อง บางประการ ก็มีความลึกซึ้งอยู่ เพียงแต่ว่าทำที่สุด ก็ไปไม่สุด แต่ก็ยังมี ชั้นของความรู้ที่เขาถ่ายทอดออกมา ที่เขาไปไม่ถึงก็ยังมียอยู่ แต่ก็ เป็นเรื่องเดียวกัน เขาก็พยายามอยู่ บางเรื่องก็ถือว่ามีความลึกซึ้ง แต่ว่าข้อ ได้เปรียบของทางศาสตร์สมัยใหม่ ก็คือเมื่อได้ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย เป็นข้อมูลความรู้ที่ตกผลึกพอสมควรแล้ว ก็พยายามชวนขยายคลี ออกมาเป็นวัตถุ เป็นรูปธรรม อันนี้ก็คือเป็นข้อที่ทำให้ทางวิทยาการ สมัยใหม่หรือศาสตร์สมัยใหม่นั้นมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น แม้จะไม่

ลึกซึ้งเท่ากับทางพระพุทธศาสนา แต่ว่าความสามารถ ความขวนขวาย ก็ได้คลี่ออกมาเป็นรูปธรรม เป็นวัตถุ เป็นรูปธรรม อันนี้เป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือมากขึ้น

สำหรับวันนี้ประเด็นที่จะนำมาฝากคงเป็นเรื่อง ปกิณณกะหลายเรื่อง บางเรื่องก็เป็นเรื่องที่ท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้มาบรรยายเอาไว้แล้ว บางเรื่องก็เป็นเรื่องพยายามจะเทียบเคียงให้ดูว่า พระพุทธศาสนาว่าอย่างนี้ ศาสตร์สมัยใหม่ว่าอย่างนี้ แล้วท้ายที่สุดมันเป็นเรื่องเดียวกัน หรือเป็นเรื่องที่มันคล้าย ๆ กัน หรือเป็นคนละเรื่อง ก็ไม่เป็นข้อมูลเป็นข้อความที่จะสรุปได้เสียทีเดียว เพียงแต่ทำให้เป็นข้อมูลเป็นการบ้านกับคณาจารย์ประชาคมชาว มจร ได้มีประเด็นปัญหาไปขบคิด ไปวิเคราะห์ วิจัยเพื่อสร้างภูมิความรู้ให้กับตัวเอง เป็นการลดความแหลมคมของสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง

ในเบื้องต้นก่อนที่จะเข้าไปในรายละเอียดก็ขออนุโมทนาบุญขอบคุณแก่ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ได้ร่วมด้วยช่วยกันจัดทำข้อมูลเชิงวิชาการให้ออกสู่สาธารณะ รวมทั้งเป็นการทำกิจกรรมทางวิชาการให้มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา แม้ในยามเปิดภาคเรียน ในยามปิดภาคเรียน เราก็มาร่วมด้วยช่วยกัน ก่อนที่จะเข้าไปในรายละเอียดก็คงจะใช้เวลาไม่มากนัก แล้วก็ให้เป็นหัวข้อเรื่อง “พระพุทธศาสนากับศาสตร์ล้ำยุค” ซึ่งเป็นเรื่องที่จะก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อย ๆ แล้วก็พัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ คงไม่ใช่ศาสตร์ คือมันเกินศาสตร์สมัยใหม่ไปแล้ว

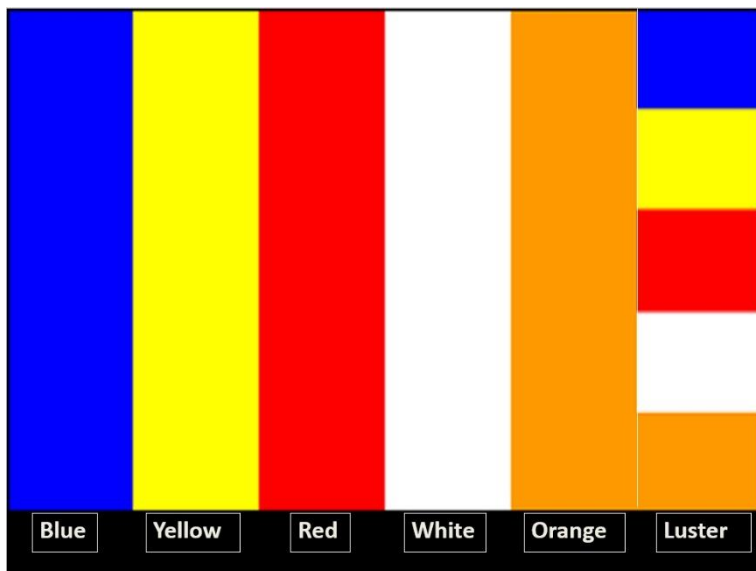
ศาสตร์และวิทยาการใหม่ ๆ ทุกวันนี้ น่าจะเกินศาสตร์สมัยใหม่ไปแล้ว แต่ก็เป็นเรื่องที่เราคุ้นชินอยู่ในทางพระพุทธศาสนา

เรื่องและประเด็นที่ ๑ ก็คือ พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยี การสื่อสาร ตอนนี้ไม่ต้องพูดถึงเรื่องความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสารนั้น มันเกินความเป็นศาสตร์สมัยใหม่ไปแล้ว มันล้ำยุค ต้องใช้คำว่า “ล้ำยุคจริง ๆ” เรื่องของเทคโนโลยีการสื่อสาร เรื่องของ เทคโนโลยี เรื่องของข้อมูลข่าวสารที่เกิดจากการสื่อสาร ท้ายที่สุดแล้ว นี่มีจำนวนมากมายมหาศาล ที่ได้รับผ่านกระบวนการโดยโปรแกรม โดยแอปพลิเคชัน โดยอะไรต่อมิอะไร ที่เป็นตัวเทคโนโลยี ที่เขาสร้างขึ้นมา ซึ่งมันจะกลายเป็นสิ่งที่มีชีวิตไปแล้วทุกวันนี้ และเด็กยุคใหม่ก็จะเชื่อว่าเป็นสิ่งที่สามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติแข่งกับสติปัญญาของมนุษย์ไปแล้ว

ประเด็นที่ ๑ เรื่องฉัพพัณณรังสีกับทฤษฎีสรีและแสง

ฉัพพัณณรังสีกับทฤษฎีสรีและแสงนั้น คือเป็นการถ่ายทอดเรื่องเทคโนโลยี เป็นการถ่ายทอดเรื่องของทฤษฎีสรีและแสงทั้งนั้น เป็นเนื้อหาที่พวกเราต้องไปศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติม ฉัพพัณณรังสี เป็นภาษา เป็นคำบาลี หมายถึงรัศมีหรือแสงนั้นแหละ เมื่อพูดถึงแสงก็คงจะมีสีด้วย

แสงและสี

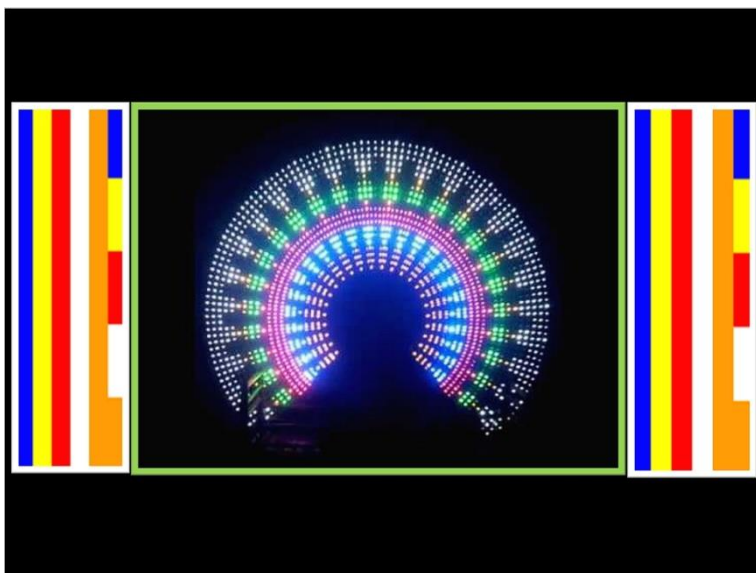
แสงและสี ๖ สี ที่ปรากฏบนภาพในเบื้องต้นนี้คือ เขียว เหลือง แดง ขาว หงสบาทก็คือสีเท้าหงส์ (Luster) ก็คือสีปักษีสรร คำว่า “ปักษีสรรนี้” ท่านนิยามออกเป็นคำเล็ก ๆ ๓ คำ ในคำว่า ปักษีสรร คือ ความขาว ๑ ความใส ๑ ความบริสุทธิ์ ๑ อันนี้อยู่ในคำว่าปักษีสรร ก็คือเป็นสีรวม ๆ ระหว่างสีเขียว สีเหลือง สีแดง สีขาว และสีส้ม (orange) ในภาษาบาลีใช้คำว่า หงสบาท คือเป็นการเอาสี ๕ สี เหล่านี้มารวม ๆ กัน มันผสมกันอยู่ ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Luster”

ภาษาบาลีใช้คำว่า “ปภัสสร” ที่เราเจอในอรรถกถา ธรรมบท ว่า “ปภัสสรमितฺถํ ภิกฺขเว จิตฺตํ แปลว่าภิกษุทั้งหลาย จิตนี้ ปภัสสร” คำว่า “จิตนี้ ปภัสสร” เราก็อธิบายในยุคหลังว่าหมายถึงจิตเดิมแท้ จิตดั้งเดิมจริง ๆ (original mind) ซึ่งปภัสสร คือขาวใส บริสุทธิ์ แต่ว่ามันมีความเศร้าหมองเพราะกิเลสที่จรมาที่หลัง เดิมจริง ๆ แล้วมันปภัสสร

เพราะฉะนั้นการปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักจริง ๆ ก็คือเพื่อให้จิต นั้นกลับไปสู่สภาพดั้งเดิมของมันคือปภัสสร ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ยาก บางทีเราก็มองแต่ว่าการปฏิบัติธรรมนี้ มันจะต้องก้าวไปข้างหน้าเรื่อย ๆ ไป ทำจิตให้มันก้าวหน้าไป ซึ่งมันไม่ใช่แต่ต้องทำให้จิตมันย้อนหลัง กลับไปสู่จิตดั้งเดิมก็คือจิตปภัสสร

และคราวนี้กลับมาที่ฉัพพัตถนรังสี (รัศมี ๖ สี) ประสิทธิภาพความยิ่งใหญ่ของฉัพพัตถนรังสีคืออะไร และใช้เป็นเครื่องมือในการทำอะไบบ้าง แล้วก็ป็นลักษณะเฉพาะของพระอริยะที่บำเพ็ญบารมีมานาน ก็คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั้นแหละ พระอริยะระดับรอง ๆ ลงมา ก็คือพระปัจเจกพุทธะ พระสาวกพุทธะ ก็น่าจะมีบ้าง แต่มันคงไม่ครบ เนื่องจากความเข้มข้นของระยะเวลาในการบำเพ็ญบารมีมันไม่เท่ากัน บำเพ็ญน้อยก็มีน้อย บำเพ็ญมากก็มีมาก บำเพ็ญสมบูรณ์ครบถ้วนก็มีสมบูรณ์ครบถ้วน สมบูรณ์บริบูรณ์ครบถ้วน พระพุทธเจ้า

นั้นมีความสมบูรณ์บริบูรณ์ครบถ้วนในเรื่องของฉัพพัณณรังสีเหล่านี้ ซึ่งเหล่าพระมหาเถาที่เรียนบาลีจบประโยค ๓ ประโยค ๔ ก็แจจจะ เรื่องที่ว่าพระพุทธเจ้านั้นทรงใช้เป็นเครื่องมือในการประกาศพระ ศาสนา อนุเคราะห์ สงเคราะห์สัตว์โลกอย่างไร

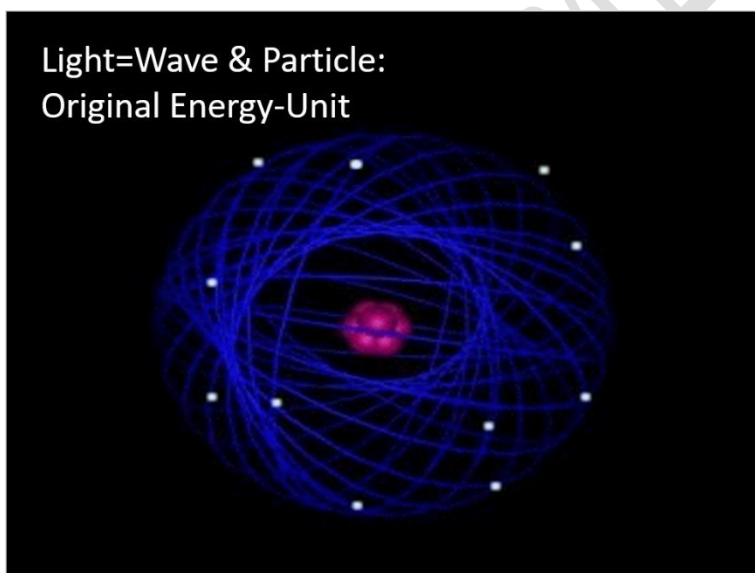

ฉัพพัณณรังสี (รัศมี ๖ สี)

คือรัศมีของพระพุทธองค์ซึ่งจะปรากฏอยู่เนื่อง ๆ ในหลาย ๆ โอกาส ถ้าเราไปอ่านคัมภีร์ระดับอรรถกถาหลัง ๆ มา นี้ ใน พระไตรปิฎกไม่แน่ใจว่าจะมีไหม แต่ว่าระดับหลัง ๆ ที่เขาอธิบายพุทธ

ประวัติตอนที่พระพุทธเจ้าทรงเสวยวิมุตติสุข ๗ สัปดาห์ ที่บริเวณต้น
พระศรีมหาโพธิ์นั้น ที่พุทธคยา และตอนที่พระพุทธองค์เสด็จไปเสวย
วิมุตติสุข แล้วก็ไปประทับอยู่ที่รัตนขจรเจดีย์เพื่อพิจารณาพระอภิธรรม
ตำนานประวัติก็บอกว่าพิจารณาพระอภิธรรม ๗ คัมภีร์ ตอนที่
พิจารณาไปถึงปฐมฐาน ก็คือ “เหตุปัจจัย อารมมณปัจจัย...” เป็นต้น
ปฐมฐานนั้นเนื่องจากใช้พลังของสติปัญญามาก เป็นการใช้พลังขั้นสูง
เพราะฉะนั้นรัศมีมันก็จะเปล่งออกทุกทิศ ทุกทาง แล้วเราก็มักจะ
สะท้อนออกมาในสังคมชาวพุทธบางที่ บางแห่ง โดยเฉพาะศรีลังกา
รัศมีก็เปล่งออกมาจากพระเศียรเป็นวงกลมอย่างนี้ และก็เป็นเรื่อง
ของรัศมีที่เปล่งออกมา อันนี้ก็ปรากฏออกมาตอนที่ ทรงใช้
กำลังสติปัญญามาก ฉัพพรรณรังสีนี้เป็นความมหัศจรรย์ เรื่องสีและ
เรื่องแสงนั้นมันมีความมหัศจรรย์อยู่ และเป็นโจทย์ให้พวกเราว่า
ศาสตร์สมัยใหม่ ศาสตร์ด้านเทคโนโลยีนี้ พวกที่เชี่ยวชาญด้าน
เทคโนโลยีการสื่อสารเหล่านี้ มักนำมาใช้ประโยชน์ในเรื่องการ
ถ่ายทอดสด เมื่อก่อนก็ถ่ายทอดโทรทัศน์วิทยุ มีแต่เสียงก็เข้าอัครรรย
เต็มที่แล้ว มันถ่ายทอดเสียงจากที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่ง ต่อมาก็มีภาพด้วย
และภาพในยุคแรกนั้นก็คือภาพขาวดำ คือทำไมต้องขาวดำ ซึ่งเอา
ความจริงมันมี ๖ สี มีทั้งสีโน้น สีนี้ครบถ้วนและเหล่านี้คือสีหลัก ๆ
เพียงแต่ว่าเทคโนโลยีมันยังก้าวไปไม่ถึง ก็ได้สะท้อนออกมาส่วนที่เป็น
ภาพขาวดำ แต่เมื่อเทคโนโลยีมันก้าวหน้าแล้วก็มีครบทุกสี ทุกวันนี้ไม่
เฉพาะทีวีอย่างเดียว เรื่องของอินเทอร์เน็ต อะไรต่อมิอะไร สารพัด

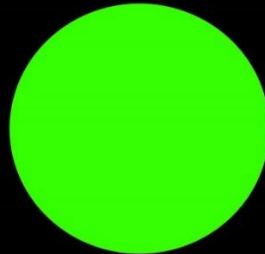
อย่าง ก็เป็นเรื่องของสีและแสงทั้งสิ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์ว่ามัน อยู่ในตัวคน มันอยู่ในธรรมชาติเหล่านี้มีไหม มาจากไหนในธรรมชาติ นั้น จริง ๆ มันอยู่ในตัวคน พระพุทธเจ้านั้นทรงใช้ประโยชน์ในทาง เรื่องนี้มาก ซึ่งเป็นเรื่องที่ทางวิทยาศาสตร์ วิทยาการสมัยใหม่ก็มีความ เชื่อ โดยเฉพาะทางฟิสิกส์ เขาก็ทำเครื่องมือ ทำวัสดุอุปกรณ์ในการนำ สีและแสงนั้นมาใช้ประโยชน์

แสงก็คือ คลื่นกับอนุภาค (Wave & Particle) เหล่านี้ มัน เป็นแสง เป็นหน่วยของพลังงานดั้งเดิมจริง ๆ เพราะฉะนั้นเรื่องศาสตร์

ที่ว่าด้วยพลังงานจักรวาลนี้เป็นศาสตร์ที่มีความลึกซึ้ง เป็นศาสตร์ที่
 เขาศึกษาโดยเฉพาะในพระพุทธศาสนาวัชรยานมีความเชื่อทางเรื่อง
 พวกนี้มากและก็สอนกันมาก พระพุทธเจ้าทรงใช้ประโยชน์ทางด้านนี้
 ในหลาย ๆ โอกาส แต่ว่าก่อนที่จะไปดูกรณีตัวอย่างที่พระพุทธเจ้าทรง
 ใช้ฉัพพัฏฐรังสี คือสี พระรัศมีของพระองค์เพื่อการประกาศ
 พระพุทธศาสนา ไปดูที่มาที่ไปของสมรรถนะ ที่ทำให้มีสมรรถนะ
 ทางด้านนี้ก่อน สีและแสงมันอยู่ในตัวคนนั้นแหละ ทีนี้ถ้าจะนำเอามา
 ใช้ประโยชน์ได้ เป็นเรื่องที่น่าศึกษา เรื่องของกรรมฐานนี้แหละ

เพ่งดวงกสิณเขียว กวานาไป
 จนเกิดอุกคหนิมิต (นิมิตติดตา)
 ย่อได้ ขยายได้คล่องแคล่ว จนเกิด
 ปฏิภาคนิมิต (นิมิตเทียบเคียง)
 หลับตาก็เห็นดวงกสิณ เหมือนกับ
 เวลาที่ลืมตา

ก.ภูตกสิณ: ๑-ปฐวีกสิณ ดิน ๒-อาโปกสิณ น้ำ ๓-เตโชกสิณ ไฟ
 ๔-วาโยกสิณ ลม, ข.วจรณกสิณ: ๑-นీลกสิณ เขียว ๒-ปีตกสิณ
 เหลือง ๓-โลหิตกสิณ แดง ๔-โอทาทกสิณ ขาว ค.กสิณอื่น:
 ๑-อาโลกกสิณ แสงสว่าง ๒-อากาสกสิณ ช่องว่าง

ตัวอย่าง เรื่องกสิณ

กสิณ ๑๐ ภูตกสิณก็คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม เป็นมหาภูตรูป ๔ ใช้เป็นตัวกสิณ วรรณกสิณคือกสิณสี ก็คือสีหลัก ๆ นี้แหละ คือมีสีเขียว เหลือง แดง ขาว ซึ่งเป็นสีหลัก เป็นแม่สี แต่ว่าใช้วัตถุเป็นอารมณ์ในการทำกรรมฐาน ทำให้จิตเป็นสมาธิ โดยเฉพาะภูตกสิณก็คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม กับวรรณกสิณก็คือกสิณสี เท่าที่วิเคราะห์ดู มีความเชื่อมโยงกันอย่างมาก ที่กล่าวตรงนี้ ก็คือพระอริยะที่จะสามารถนำเอาสี เอาแสง ในตัวออกมาใช้ประโยชน์ได้ ไม่ใช่เป็นพระอริยะแล้ว จะสามารถนำออกมาใช้ได้ทีเดียว ต้องปฏิบัติกรรมฐานโดยวิธีการที่จะเอาวัตถุภายนอกไปเชื่อมโยง วัตถุภายนอกที่เป็นสี เป็นแสง ไปเชื่อมโยงกับสี และแสงที่อยู่ในตัวของเราเองได้อย่างไร

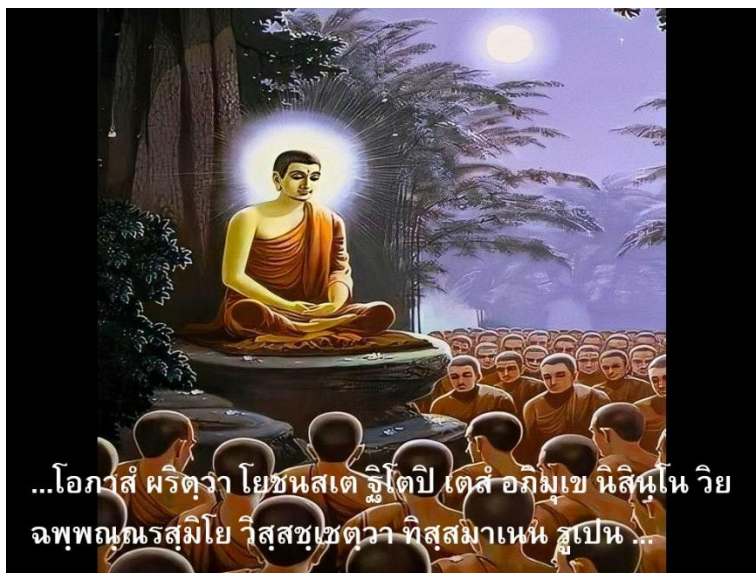
ธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม มันอยู่ในตัวเราอยู่แล้ว โดยเฉพาะสีกับแสงนี้ มันสัมพันธ์กับไฟตัวนี้แหละ กระทบก็คือลม ตัวลมตัวพลังงานมันอยู่ในตัวคนเราอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นการเชื่อมโยง วัตถุภายนอกกับวัตถุภายในตัวคนเพื่อเอามาใช้ประโยชน์ได้ เท่าที่วิเคราะห์ดู น่าจะปฏิบัติกรรมฐานโดยเฉพาะกสิณ ๑๐ สองหมวดควบคู่กันไป การปฏิบัติสมถกรรมฐานโดยใช้อารมณ์ โดยใช้ภูตกสิณให้มันเชี่ยวชาญทั้ง ๔ อย่างนี้แหละ ปฏิบัติภูตกสิณก่อนแล้วก็ไปปฏิบัติ วรรณกสิณก็คือกสิณสีที่ปรากฏอยู่บนภาพในข้างต้นนี้ เป็นเรื่องของกสิณสี สีเขียวต้องทำเป็นดวงนิมิตเขียว อันนี้เป็นข้อมูลเชิงวิชาการไม่

แนะนำ ไม่สนับสนุนให้พวกเรานำไปปฏิบัติ เพราะจะเกิดความไม่ตี ไม่
งาม จะควบคุมตัวเองไม่อยู่ มันก็จะอันตรายไป แต่ว่าในเชิงวิชาการ
อันนี้ปรากฏในคัมภีร์วิสุทธิมรรค

ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค ที่ยกตัวอย่างให้ดูนั้นเป็นวรรณกสิณ
เป็นกสิณเขียว ทำเป็นดวงกสิณกลม ๆ อย่างนี้ แล้วก็ปฏิบัติ ทำเป็น
ดวงกสิณเอวาวงไว้ห่างตัวประมาณสัก ๑ วา ๑ ชั่วโมง (ท่านว่า
ประมาณนั้น ๑ วา ๑ ชั่วโมง) ซึ่งประมาณ ๑ วา ๑ ชั่วโมงนั้นคือไม่
ไกลเท่าไรนัก แล้วก็มีความห่างระหว่างตัวเรากับดวงกสิณ เจาะเป็นรูให้
เท่ากับดวงกสิณพอดีแล้วก็มองดูจนให้มันติดตา จนทำให้มันชิน ให้
เห็นชัดเจน แล้วก็บริกรรมไป ภาษาพระ ภาษาในวิสุทธิมรรค ท่าน
เรียกว่าบริกรรมภาวนา ภาวนาไป ๆ พังดู ๆ แล้วก็ค่อย หรีด ๆ
แล้วก็หลับตาภาวนาไป ถ้ามันเลื่อนให้ลืมตาดู ถ้ามันชัดเจนแล้วก็ลอง
หลับตาดู ภาวนาไปจนกระทั่งเกิดนิมิตที่เรียกว่าอุคคหนิมิต นิมิตติด
ตาแล้วก็ภาวนาเรื่อย ๆ ไป ขยายทำให้เกิดความคล่องแคล่ว ขยายได้
ลดได้ ย่อได้ จนกระทั่งเกิดปฏิภาคนิมิต คือนิมิตเทียบเคียงขึ้นมา ก็
ภาวนาไป จนกระทั่งมีความเชี่ยวชาญ หลับตาก็เห็น ลืมตาก็เห็น ย่อ
ได้ ขยายได้ สารพัดจนกระทั่งจิตเป็นสมาธิ มีความเชี่ยวชาญ อันนี้ทำ
ไป คงไม่ใช่ภพเดียวชาติเดียว น่าจะเป็นข้ามภพ ข้ามชาติด้วยซ้ำไป
ใช้ระยะเวลานาน มีความเชี่ยวชาญจริง ๆ อันนี้เป็นการเชื่อมเอาวัตถุ
ภายนอกไปเข้ากับองค์ประกอบที่เป็นธรรมชาติที่อยู่ในตัวคน แล้วก็มีความ
เชี่ยวชาญสามารถนำพลังภายในตัวของตัวของเราเองออกมาใช้

ประโยชน์ได้ ท่านบอกว่าที่มีความเชี่ยวชาญถึงขั้นนี้ กลืนเชี่ยวชาญ มีความเชี่ยวชาญแล้ว บางทีประสงค์จะทำให้วัตถุทั้งหลายเป็นสีเขียว ก็สามารถสำรวจจิตและดลบันดาลให้วัตถุเป็นสีเขียวได้ และสามารถประสงค์จะทำให้อะไรเป็นสีเขียว ก็สามารถทำให้เป็นสีเขียวได้ ในคัมภีร์วิมุตติมรรคก็บอกไว้เลยว่าอาจจะเป็นโลกทั้งโลกก็ได้ ถ้าประสงค์จะทำให้เป็นสีเขียว แล้วก็เป็นผู้ประกอบการสังเคราะห์อนุเคราะห์ประชาชนทั่ว ๆ ไป ถ้าวิเคราะห์ต่อซึ่งก็หมายถึงว่าในหน้าแล้ง ทุ่งไม้ไผ่หญ้าแห้ง มันตาย มันสีกรอบไปหมด พวกสัตว์ทั้งหลายที่อาศัยหญ้า อาศัยไม้ไผ่เป็นอาหาร มันก็จะไม่กินไม้ไผ่หญ้าที่มันแห้งตายเหล่านั้น เพราะมันไม่มีสีเขียว ก็จะเดือดร้อนกันพระเจ้า พระสงฆ์ พระอริยะที่มีความสามารถทางด้านการบินดลบันดาลวัตถุทั้งหลายให้เป็นสีเขียว ก็สามารถอนุเคราะห์ สังเคราะห์ประชาชนและสัตว์โลกได้ ก็คือไปบันดาลให้พวกหญ้าพวกไม้ไผ่ทั้งหลายเป็นสีเขียวสดขึ้นมา ทำให้สัตว์ทั้งหลายได้ไปกิน เพราะว่าเห็นไม้ไผ่หญ้าเหล่านั้นมันสีเขียวมันก็เลยกิน ซึ่งความจริงแล้วไม้ไผ่หญ้าเหล่านั้นมันไม่สด อย่างนี้ก็มีวิเคราะห์ต่อได้อย่างนี้ ทีนี้เล่าประเด็นตรงนี้ก็หมายถึงว่า เป็นวิธีการที่จะทำให้จิตมีสมรรถนะในการนำสี นำแสงในตัวของเรา ซึ่งอยู่ในรูปของกฤตกลินบ้าง ในรูปของวรรณกลินบ้าง แล้วแต่อยู่ในตัวของเรานี้ออกมาใช้ประโยชน์โดยการพัฒนาจิต ใช้วัตถุที่มีสีนั้น ๆ ตามหลักของกลิน ๑๐ ซึ่งมีกฤตกลิน วรรณกลิน แล้วก็กลินที่เป็นปภินคกรรมแล้ว ๑๐ กลินนี้เป็นอารมณ์ เป็นวัตถุ

ภายนอกเชื่อมโยงกับคุณสมบัติของคนภายใน และก็นำสี นำแสง
ออกมาใช้ประโยชน์

พระพุทธเจ้านั้นทรงใช้ในหลาย ๆ โอกาสเกี่ยวกับเรื่อง
ฉัพพณณรังสีนี้ซึ่งในภาษาบาลีบนภาพในข้างต้นนี้ คำว่า “...โอกาส
ผริตวา โยชนสเต จูโตปี เตส อภิมุখে นิสินโน วีย ฉพพณณรสมิโย
วิสสชเขตวา ทิสสมาเนน รูปเณ... แปลว่า ทรงเปล่งแสงโอกาส ทรง
เปล่งแสงสว่างออกไป แม้ประทับอยู่ที่ร้อยโยชน์ ก็เหมือนประทับ
นั่งอยู่ที่ตรงหน้าของภิกษุเหล่านั้น ของคนเหล่านั้น” ทรงเปล่งรัศมี ๖
สี ก็คือฉัพพณณรังสีไป มีพระกาย มีพระรูปปรากฏอยู่

อันนี้คืออะไร เป็นกรณีที่ภิกษุหรือคนทั้งหลายที่เป็นชาวพุทธที่นับถือพระพุทธศาสนา ส่วนมากใช้ในสถานการณ์ที่คนเหล่านั้นกำลังปฏิบัติธรรมหรือกำลังทำคุณงานความดีอะไรบางอย่าง หรือกำลังประสบปัญหาอะไรบางอย่างที่มันถึงทางตัน พระพุทธเจ้าก็จะทรงแปลงพระรัศมีไป ก็คือพระฉัพพัณณรังสีนี้แหละ แม้ในภาษาบาลีเหมือนจะใช้คำว่า เหมือนกับประทับอยู่ที่ตรงหน้า ก็คือมันมีข้อความที่ว่า “ทิสสมาเนน รูปเณ แปลว่า มีพระรูปปรากฏอยู่ต่อหน้าคนเหล่านั้น” ภิกษุเหล่านั้นที่กำลังฟังธรรมอยู่ ที่กำลังปฏิบัติธรรมอยู่ ที่กำลังทำกุศลอยู่ ที่กำลังประสบปัญหาทางตันอะไรบางอย่างอยู่ ที่กำลังอยู่ในสถานการณ์บางอย่างอยู่ ซึ่งอยู่ ๆ พระพุทธเจ้าก็มาปรากฏอยู่ตรงหน้านี้ พระองค์ไปปรากฏอยู่ตรงหน้าก็คือถ่ายทอดสดไป ใช้ฉัพพัณณรังสีนี้แหละคือถ่ายทอดสด บ้านเราก็มีพระพุทธฉาย ซึ่งตำนานพระพุทธฉายก็มาจากนี้แหละ ก็คือถ่ายทอดสดไป ถ่ายทอดได้อย่างไร ใช้เรื่องของสีและแสงนี้แหละ ก็คือใช้ฉัพพัณณรังสี ๖ สี ไม่ต้องมีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องอะไรอยู่ต่อหน้าคนเหล่านั้น มีแต่เครื่องส่งอย่างเดียว เครื่องรับไม่มี พอไปถึงต่อหน้าบุคคลนั้น ก็ปรากฏรูปของพระองค์เลยทีเดียว เป็นความก้าวหน้าล้ำสมัยอย่างยิ่งของพระอรียะอายุน้อย ทั้ง ๆ ที่ไม่มีวัสดุอุปกรณ์แต่สามารถถ่ายทอดสดได้ในทุก ๆ กรณี โดยไม่จำกัดขีดขั้นเขตแดนว่าจะอยู่ที่ไหน อย่างไร ไกลขนาดไหน “โยชนสเสต (๑๐๐ โยชน์, ๑ โยชน์

ขณะพระโปฐิละปฏิบัติกรรมฐานอยู่นั้น พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตะวัน ห่างไกลกัน ๑๒๐ โยชน์ ทรงเปล่งพระรัศมี ๖ สี(เขียว, เหลือง, แดง, ขาว หงสบาท และประกัสสร) ประหนึ่งว่าประทับอยู่ตรงหน้า แสดงธรรมแก่เธอว่า ปัญญาย่อมเกิดเพราะการประกอบ ย่อมสิ้นไปเพราะไม่ประกอบ บัณฑิตรู้ทาง ๒ แพร่ง คือทางเจริญและทางเสื่อม พึงตั้งตนไว้โดยประการที่ปัญญาจะเจริญขึ้น

เท่ากับ ๑๖ กิโลเมตร)” ถ้าไกลขนาดไหนก็อย่างนั้นคือถ่ายทอดสดได้ตลอดเวลา

ตัวอย่าง เรื่องพระโปฐิละ

พระโปฐิละปฏิบัติกรรมฐานอยู่ พระโปฐิละนี้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาการ มีมานะทีริฐิมมาก เวลาอยู่ในบางสถานการณ์ที่มันไม่ทำให้เสียหน้าเกินไป พระพุทธเจ้าจะตรัสเรียกว่าคุณโบลานแปลว่า น่าจะเป็นอย่างนั้น พระโปฐิละ (ท่านที่จำได้คงจะอยู่ในธรรมบท คงจะพอนึกได้) มีความเชี่ยวชาญด้านวิชาการ น่าจะเป็นพวก (ตีปิฎกธ) ทรงพระไตรปิฎกนี้แหละ พระพุทธเจ้าก็เรียกว่าคุณโบลานแปลว่า

มีมานะที่ภูฏิมาก ไปอยู่ที่ไหนก็เบ่งกล้ำใส่ตรงนั้น ตรงนี้ ถือว่าตัวเอง มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาก พระโปฏิสนธิ์ไปปฏิบัติธรรมก็ไม่ค่อยจะ ก้าวหน้า ซึ่งพระโปฏิสนธิ์นั้นมีความรู้เป็นตาบ ๒ คม ของปริยัติ เหมือนกัน ถ้ามีความรู้ความเชี่ยวชาญ ไปปฏิบัติธรรมมันไม่ค่อย ก้าวหน้า มานะที่ภูฏิมันเชิงวิชาการมันมาก มันจะเป็นอย่างนี้

เพราะฉะนั้นก็ถูกส่งไปปฏิบัติธรรมกับสามเณร จิตใจมันก็ว่า วุ่น แต่ว่ามีอุปนิสัยที่จะได้มรรคได้ผลอยู่ พระพุทธเจ้าก็ทรงทราบ ซึ่ง พระโปฏิสนธิ์ไปปฏิบัติธรรมอยู่ห่างกับพระพุทธเจ้าตั้ง ๑๒๐ โยชน์ ช่วงนั้นพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่ พระเชตวัน พระองค์ก็ทรงจะ ประสงค์ สงเคราะห์ อนุเคราะห์ ทรงเปล่งพระรัศมี ๖ สี ก็คือสีเขียว เหลืองแดง ขาว หงสบาทและประภัสสรนี้แหละ ประหนึ่งว่าประทับ อยู่ที่ตรงหน้า แสดงธรรมแก่พระโปฏิสนธิ์นั้น ข้อความที่แสดงธรรมก็ อย่างที่ปรากฏนี้แหละ อันนี้ก็ใช้ฉัพพัตถนรังสี คือรัศมี ๖ สี ถ่ายทอด ไปห่างกัน ๑๒๐ โยชน์ (๑ โยชน์ เท่ากับ ๑๖ กิโลเมตร, ก็เอา ๑๖ x ๑๒๐ เท่ากับ ๑,๙๒๐ กิโลเมตร) และมีเยอะมากในอรรถกถาธรรมบท และคงจะมีปรากฏในคัมภีร์อื่น ๆ อยู่อีก แล้วก็เป็นการนาน เป็นเรื่อง ที่ทางศรีลังกาเองนั้นมีความเชื่อถือและมีตำนานเรื่องนี้มาก

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้า ในสมัยก่อนเมื่อพระองค์ทรงเห็นคนที่มี อุปนิสัยที่จะได้มรรคได้ผลอยู่ที่ไหนของมุมโลก ก็จะไปเสด็จไปหมดทุกที่ ในที่ ๆ เสด็จไปโดยพระวรกายจริง ๆ ก็เสด็จไปได้ โดยพระรูป พระ

กาย เสด็จไปจริง ๆ ในที่ ๆ มันห่างไกลออกไป ถ้าเสด็จไปโดยพระรูป
พระกาย แม้จะไปโดยวิธีใช้ฤทธิ เหาะเหินไปก็แล้วแต่ ก็ยังต้องใช้เวลา
อยู่ เป็นการทำให้คนในพื้นที่นั้น พื้นที่ ที่ไม่ได้เห็นนั้นก็ใช้ถ่ายทอดสตาไป
แสดงธรรม เราจะเห็นข้อความในอรรถกถาธรรมบทหลายที่ ที่คน
เหล่านั้นไม่ว่าจะมากแค่ไหน เวลาที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมแต่ละ
ครั้ง ที่เราเห็นเป็นตัวলেখมีนคน แสนคน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนของมุม
โลกนี้ ทุกคนก็มีความรู้สึก ว่า อยู่ต่อหน้าพระพุทธเจ้าทั้งสิ้น เหมือนกับ
เราที่อยู่ไม่ว่ามุมไหนของโลกใบนี้ มองขึ้นไปพระอาทิตย์มันก็อยู่บนหัว
เรา พระจันทร์ก็อยู่บนหัวเราเหมือนกัน อยู่เมืองไทย อยู่อเมริกา อยู่
บราซิล มองขึ้นไปพระจันทร์ พระอาทิตย์ มันก็อยู่บนหัวเราเหมือนกัน
การปรากฏของพระพุทธเจ้าก็เหมือนกับดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์นั้น
แหละ ก็คือทุก ๆ คนเวลาพระพุทธเจ้าแสดงธรรม ถ้ามีศรัทธาเลื่อมใส
มีอุปนิสัยทางด้านนี้ นั่งฟังธรรมด้วยกุศลเจตนา ก็จะมีความรู้สึกว่า
พระพุทธเจ้ากำลังแสดงธรรมแก่ตนเองเท่านั้น แม้จะมีคนเป็นแสน ๆ
คน กำลังฟังธรรมร่วมกันก็จะมีความรู้สึกว่าพระพุทธเจ้าแสดงธรรม
แก่ตนเอง กำลังมองตนเองเท่านั้น ไม่ได้มองคนอื่นเลย เราดูข้อมูลแค
่นี้ บางทีก็คิดว่าคงใช้ฤทธิ แต่ว่าทรงแสดงธรรมแล้วก็ให้ทุกคนเห็น
หมด ไม่ได้มีหลายองค์ แต่มีองค์เดียว แต่ว่าบันดาลให้ทุกคนเห็นหมด
อยู่ไกลแค่ไหนก็ได้ยินหมด ก็ไม่ใช่ น่าจะเป็นการถ่ายทอดสตานี้แหละ
ก็คือเปล่งพระรัศมีไปในทุกจุดที่มันอยู่ห่างไกลออกไป แล้วก็แสดง

พระองค์ปรากฏต่อหน้าคนเหล่านั้น เรื่องที่น่าอัศจรรย์ขึ้นไปอีก ก็คือ

คนแสนคนมีความรู้สึกรู้ว่า พระองค์กำลังแสดงธรรมแก่ตนเองเท่านั้น อันนี้ก็หมายถึงว่าถ่ายทอดสดพร้อม ๆ แปลงรหัสมีไป ถ่ายทอดสดพร้อม ๆ กัน เป็นแสนที่ แสนคนก็แสนที่ อันนี้เป็นความมหัศจรรย์ในเรื่องสมรรถนะของจิตใจทางสติปัญญาของมนุษย์ของคน ตามหลักพระพุทธศาสนากับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีกับการสื่อสาร และสัมพันธ์กันประเด็นที่ ๒

ประเด็นที่ ๒ พระพุทธศาสนากับความจริงและความเสมือนจริง ตรง VR กับ AR ซึ่งข้อนี้กำลังมาแรง

การจำลองสภาพแวดล้อมจริงให้เสมือนจริงหรือสภาพแวดล้อมเสมือนจริง (Virtual reality = VR) ซึ่งก็ใช้ในวงการโฆษณาตลอดมานั้น เวลาใช้โฆษณาบ้าน เขาก็จะบอกว่าสภาพแวดล้อมจำลอง ตัวบ้านจริงอย่างนี้ หรือสภาพแวดล้อมจริง ตัวบ้านจำลอง เขาก็จะบอกไว้ได้ภาพโฆษณา เพื่อไม่ให้ผิดกฎหมาย เป็นการบอกความจริงว่าอันไหนมันจริง อันไหนมันไม่จริง อันไหนเสมือนจริงก็เป็นการจำลอง จะบอก เป็นการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร (Virtual reality = VR) ทำเป็นภาพขึ้นมา ส่วนการรวมสภาพแวดล้อมจริงเข้ากับวัตถุเสมือนจริง วัตถุจริงที่ถูกใส่เข้าไปในสภาพแวดล้อมเสมือนจริง (Augmented Reality = AR) คือการใช้ในวงการโฆษณาประชาสัมพันธ์เฉย ๆ ก็จะไม่มีปัญหาอะไร แต่ว่าเมื่อไปใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร การถ่ายทอด อันนี้จะทำให้เกิดการรับรู้ การเสพส่วยของคนโดยทั่ว ๆ ไป แล้วมีปฏิสัมพันธ์เป็น reaction กับพวกที่ทำ คนที่ชม ๒ ทาง ๓ ทางในหลาย ๆ มิติ อันนี้ก็สืบเนื่องมาจากเรื่องของสีและแสงนั้นแหละ ก็มาเชื่อมโยงกับประเด็นที่ ๓

ประเด็นที่ ๓ คือ Metaverse (จักรวาลนฤมิต ; ยุคแห่งอวตาร)

Metaverse (จักรวาลนฤมิต ; ยุคแห่งอวตาร) ซึ่งในวงการสื่อสารทั้งหลายได้นำเอาไปใช้ประโยชน์ทางด้านโน้่น ด้านนี้ในเรื่องของการศึกษาก็เหมือนกัน เมื่อก่อน ทางฝ่ายเทคโนโลยีของ มจร ได้ทำแผนพัฒนาดิจิทัล ของ มจร โดยละเอียดก็มีการ Live สด เรื่องนั้น เรื่องนี้ ก็ได้ฝากเอาไว้และก้อย่าลืมเรื่อง Metaverse ด้วย เพราะว่าในวงการการศึกษาของเราในสถาบันอุดมศึกษาทั้งหลายตอนนี้ยังใช้ไม่แพร่หลาย แต่ก็เริ่มเข้ามาแล้วในเรื่องของการเรียนการ

สอน ก็แค่งยังไม่เอามาใช้เต็มที่ แต่ว่าสถานะและบทบาทของครูบาอาจารย์ของพวกเรา ก็ต้องปรับเปลี่ยนอย่างมากเลยซึ่งไม่ถึง ๓๖๐ องศา แต่ก็ใกล้เคียงกับ ๓๖๐ องศา นั่นแหละ ไม่ใช่แค่ไปศึกษา ไปอ่าน ข้อมูลจากตำราแล้วนำมาถ่ายทอด มาเขียนบนกระดาน มาใส่ Power Point แล้วนำมาสอนในห้องเรียน บางทีลูกศิษย์ลูกหาเขาชอบคันตรงนั้นตรงนี้ในอินเทอร์เน็ต เขาอ่านหนังสือได้เยอะกว่าที่เราคิดอีก เราเอาข้อมูลสั้น ๆ มาบอกเขา มันก็ไม่ทันเขา

เพราะฉะนั้น การปรับเปลี่ยนสถานะและบทบาทของครูบาอาจารย์ ก็ต้องปรับเปลี่ยนไปจากการนำข้อมูลมาถ่ายทอด เป็นการบริหารจัดการ การสร้างกิจกรรมการกระตุ้น การสร้างแรงบันดาลใจ แนวทาง ทวีวิธีการที่มันหลากหลายมากขึ้น เรื่อง Metaverse มาจาก ๒ คำ คือ Meta แปลว่าเหนือ แปลว่ายิ่ง เหมือนกับเมตาฟิสิกส์ และอภิปรัชญานั้นแหละ Me มาจากคำว่า Meta บวกกับ Universe ราชบัณฑิตแปลว่า จักรวาลนฤมิต ก็คืออวตารนั้นแหละ ก็มีภาพยนตร์ ออกมาชื่อเรื่อง อวตาร แล้วในวงการภาพยนตร์ ก็จะใช้วิธีการนี้มากขึ้น ทุกวันนี้ก็ยังใช้ถ้าเป็นเรื่องที่ไม่ใช่ ถ้าเป็นไฮเปอร์เรียลจริง ๆ ก็ยังใช้คนเป็น ๆ แสดงอยู่

ต่อไปในอนาคตทั้งนางเอกทั้งพระเอกจะเป็นอวตารทั้งหมด พุดง่าย ๆ จะเอาสวयขนาดไหน หล่อขนาดไหน แทนที่จะไปจ้างนางเอกพระเอกที่เป็นคนจริง ๆ แสดง ก็ต้องไปจ้างพวกนี้แทน พวกที่

สร้างขึ้นมาแล้วโปรโมทให้มีความโดดเด่น ให้ดังคือสร้างขึ้นเสร็จแล้วก็ตั้งชื่อให้ด้วย เดียวจะทำให้ดูตัวอย่าง สร้างขึ้นมาแล้ว ก็ทำให้มีความสวยงามให้มีความหล่อเหลาเหมือนคนจริง ๆ ซึ่งดูไม่ออกเลยแล้วก็ใส่ไปในโลกของออนไลน์นี้แหละ ในจักรวาลอนิเมิตนี่แหละ ใส่เข้าไปแล้วก็โปรโมทให้มีชื่อเสียง เอาไปทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยส่วนตัวก็ไม่ได้เชี่ยวชาญอะไรมาก แต่ว่าดูแล้วมีประเด็นในทางพระพุทธศาสนาที่คล้าย ๆ กันหลายที่ หลายแห่ง ก็เชื่อมโยงกับฉัพพรรณรังสีนี้แหละ ก่อนที่จะให้กรณีตัวอย่างของพระพุทธศาสนาเรื่องในพระพุทธศาสนา

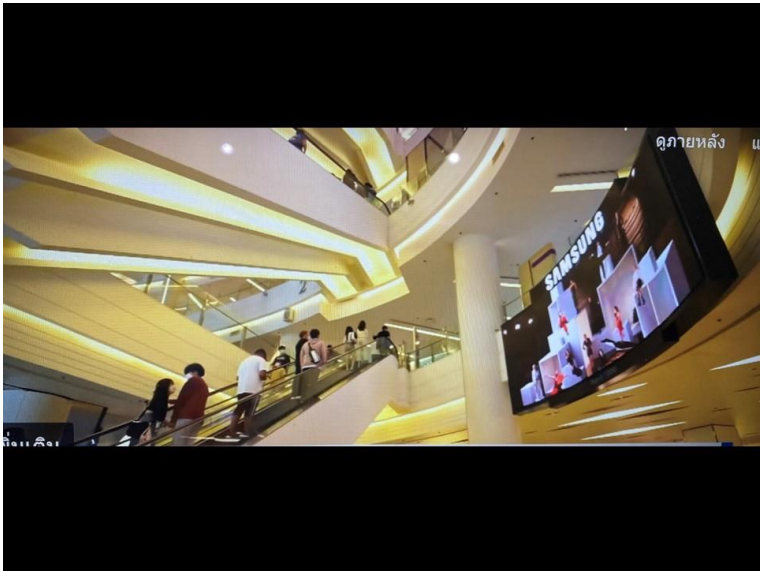

อวตาร (Avatar)

จะให้ดูอวตารที่เขาสร้างกันขึ้นมาแล้วใส่ไปในโลกออนไลน์ อันนี้ก็สร้างขึ้นมาแล้วและก็ตั้งชื่อให้ด้วย เข้าไปดูได้ในอินเทอร์เน็ต ในโลกออนไลน์ และโปรโมทจนมีชื่อเสียงในจักรวาลนฤมิต อยู่ในโลกออนไลน์ของเขา มีงานอีเว้นท์ (Event) ที่จองอวตารที่เป็นผู้หญิงตั้งนี้ ที่สวยงามและมีชื่อ ไปออกอีเว้นท์ (Event) ไม่ใช่อีเว้นท์ (Event) ที่เป็นรูปธรรมจริง ๆ แต่เป็นอีเว้นท์ (Event) ในโลกออนไลน์ แต่ว่าในโลกของธุรกิจการค้า ในโลกของการค้าการขายทั้งหลายนั้น เป็นเรื่องของธุรกิจนั้นแหละ ไปออกงาน ไปออกอีเว้นท์ (Event) และมีคิวงานยาวเหยียด เขาว่าอย่างนั้น ดูก็แล้วกันจะเอาสวชนาไหน ทุกวันนี้ไม่ต้องสวเลิศอะไรเลย แต่ว่าต้องมีเอกลักษณ์และมีอัตลักษณ์ถึงจะขายได้ มันก็คงจะมีแต่กรณีของคนดัง ๆ ทั้งหลาย นางแบบดัง ๆ ทั้งหลาย เหล่านั้น เขาไม่ต้องการสวเลิศแต่่ามีความเป็นเอกลักษณ์อัตลักษณ์อยู่ในตัว เขาก็สร้างขึ้นมาอย่างนี้แล้วก็มี การตั้งชื่อให้ มีงานอีเว้นท์ (Event) ก็ให้ออกงานอีเว้นท์ (Event) ตามที่จองคิวกันยาวเหยียด

นี่ก็ใช่ เป็นอวตารไปทำหน้าที่แทน นี่เป็นความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ไม่ใช่แค่เรื่องธุรกิจ แม้แต่เรื่องของศูนย์การค้าก็นำมาใช้

ซึ่งตอนนี้ได้นำเอามาใช้กันเยอะ ในบ้านเรา ก็ได้นำเข้ามาแล้ว
นี่เป็นศูนย์การค้าจำลอง ไม่ได้แค่จำลองเฉย ๆ แต่เอาสินค้าไปวางไว้
แล้วเอาตัวเรา เอาพวกที่เล่นนี้แหละเข้าไปใน ๓ มิติ ในจักรวาลนฤมิต
(Metaverse) นี้แหละ ไปเดินดูสินค้า ไปเลือกซื้อสินค้า เรามีสินค้า
จริง ๆ ให้ไปเลือกไปดู เสร็จแล้วก็ซื้อก็ขายกันในโลกออนไลน์ ความ
ลึกซึ้งนี้เราเข้าไม่ถึงขนาดนั้น คงจะไปจ้องไปซื้อไปขาย ในโลกออนไลน์
ในจักรวาลนฤมิต (Metaverse) เสร็จแล้ว มันก็คงไม่เชื่อมโยงกับ
สินค้า การค้าการขายที่วางอยู่ทั่ว ๆ ไป มันไม่ใช่การขายออนไลน์

ธรรมดาแล้ว ไปจำลองสถานการณ์ เอาสินค้าไปวาง มีคนไปช้อปปิ้ง ไปอะไรต่อมิอะไร มีปฏิสัมพันธ์กันในโลกออนไลน์

เสร็จแล้วก็กลับมาสู่โลกของความเป็นจริง ในวงการของการศึกษา สถาบันอุดมศึกษามันก็เหมือนกัน แทนที่เราในเชิงประจักษ์ที่เป็นรูปธรรม อย่างนี้ก็หุ่นยนต์ทำหน้าที่สอนหนังสือใช้ไหม Robot (AI) ทำหน้าที่สอนหนังสือแทนคน ทำหน้าที่โน้มนำ ทำหน้าที่นี้ ๗ - ๘ หน้าที และอีกหลายหน้าที่ ๆ ทำแทนคนได้ อันนี้มันเป็นวัตถุเป็นรูปธรรม แต่ว่าถ้าโลกของจักรวาลอนันต์ (Metaverse) นี้ เป็นการจำลองโลกอีกโลกหนึ่ง แล้วก็จำลองคนสอนหนังสือ ไปสอนอยู่ในนั้น ส่วนคนเรียนนั้นจะจำลองเข้าไปหรือไม่นั้น อะไรอย่างไร เพราะว่ามันจะต้องมีกล้องมีวัสดุอุปกรณ์มาครอบตงหน้าของเราไปด้วย ก็เรียนก็สอนกัน

ที่นี้มาดูในทางพระพุทธศาสนา

กรณีตัวอย่างของอภิปัญญา ๖

ซึ่งมีกรณีตัวอย่าง คล้าย ๆ กัน ไม่แพ้กัน สมรรถนะทางด้านสติปัญญา จิตใจของคนนั้นอย่างที่ยกไว้ในข้างต้นว่า มันขนาดไหน โดยวิชากรรมฐานนี้ ต้องปฏิบัติสมถกรรมฐานก่อนที่จะไปวิปัสสนากรรมฐาน สมถกรรมฐานนี้ไม่ใช่ธรรมดาก็คือโยคะของอินเดียโบราณ นั่นแหละ เรื่องฤทธิ์ เรื่องเดชนั้นมันไม่ใช่ธรรมดา เป็นการพัฒนาจิตให้มีความกล้าแกร่ง ทำให้ใช้สมรรถนะทางจิตใจในรูปแบบต่าง ๆ เป็น

เรื่องของความรู้ เป็นเรื่องของอิทธิฤทธิ์ ที่ปรากฏบนภาพในข้างต้นนี้ เรียกว่า อภิญญา ถ้าเป็นอภิญญา ๖ ก็มี

๑) อาสวักขยญาณ แปลว่า ความรู้ที่ทำให้หมดกิเลสด้วย ก็เน้นเฉพาะตัวอภิญญา ๕ ก็แล้วกัน

๒) อิทธิวิชา แปลว่า แสดงฤทธิ์ได้ เหาะได้ ดำดินได้ ทะลุกำแพงได้ แล้วก็บันดาลให้เกิดลมฟ้าอากาศได้ พระภิกษุสงฆ์ที่เป็นมหาเถรานั้น เรียนเรื่องยมกปาฏิหาริย์ พระพุทธเจ้าทรงแสดงฤทธิ์ ฟันไฟ ฟันน้ำ แข่งกับพวกเจ้าลัทธิทั้งหลาย เป็นการปราบพวกที่มีมานะทิฎฐิทั้งหลาย อันนี้อยู่ในอิทธิวิชา

๓) ทิพพโสต แปลว่า หูทิพย์ ได้ยินเสียงที่อยู่ไกลอยู่ไกล เสียงกระซิบ เสียงอะไรต่อมิอะไร ไม่ว่าจะห่างไกลขนาดไหนก็ได้ยิน

๔) ปุพเพนิวาสานุสสติ แปลว่า ระลึกชาติได้ ระลึกย้อนไปไม่มีขีดจำกัด พวกเจ้าลัทธิทั้งหลายในกลุ่มทิฎฐิ ๖๒ นี้ ระลึกได้ย้อนหลังไปมากที่สุดก็แสนชาติ แต่ว่า ปุพเพนิวาสานุสสติ นั้นไม่มีมิติ พุดง่าย ๆ ไม่ว่าจะกี่ชาติที่ผ่านมา ก็จจะระลึกได้หมด

๕) ทิพพจักขุ แปลว่า ตาทิพย์ มองเห็นใกล้ เห็นไกล ไม่มีอะไรปิดบัง เห็นหมด

๖) เจโตปริยญาณ แปลว่า รู้ความคิดของคนอื่น อันนี้เป็นสมรรถนะทางจิตที่ได้จากการปฏิบัติสมถกรรมฐานทั้งในสมัยก่อน

พระพุทธเจ้า ทั้งในสมัยพระพุทธเจ้า ปัจจุบันจะปฏิบัติจริง ๆ และได้จริง ๆ ก็ต้องมีสมรรถนะทางจิต มีความสามารถทางสติปัญญาไม่ได้ แพ้กัน ตราบใดที่มีการประพฤติปฏิบัติอยู่ ความสามารถทางจิต มันก็ไม่แพ้กัน เพราะฉะนั้นเรื่องในลักษณะของจักรวาลนฤมิต (Metaverse) นี้ มันเป็นเรื่องที่ไม่เหลือวิสัยของพระอรียะในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีกรณีตัวอย่างทั้งของพระพุทธเจ้า ทั้งของพระสาวก

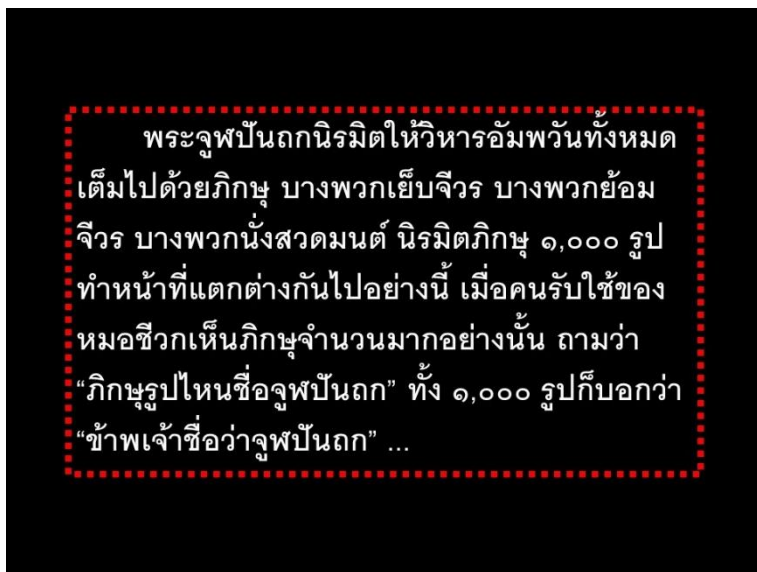
ในพรรษาที่ ๗ เมื่อเสด็จขึ้นไปจำพรรษา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แสดงพระอภิธรรมโปรดพระมารดาซึ่งประทับอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิต ทรงแสดงพระอภิธรรมติดต่อกัน ๓ เดือน เมื่อมีเหตุจำเป็นต้องไปทำกิจอื่นเพื่อไม่ให้เกิดการแสดงธรรมขาดตอน พระพุทธเจ้าจะทรงเนรมิตพระพุทธนิรมิตขึ้นมาทำหน้าที่แสดงธรรมแทน เมื่อทรงทำกิจอื่นเสร็จแล้วจึงเสด็จกลับมาแสดงธรรมต่อจากที่พระพุทธนิรมิตแสดงไว้

กรณีตัวอย่างของพระพุทธเจ้า

กรณีตัวอย่างที่พระพุทธเจ้าเสด็จไปจำพรรษาในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แสดงพระอภิธรรมโปรดพระมารดาซึ่งประทับอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิต แสดงพระอภิธรรมนั้น ๓ เดือน ติดต่อกันไม่หยุดเลย พระพุทธเจ้าทรงเป็นมนุษย์ เพราะฉะนั้นจะต้องมีความเหน็ดเหนื่อย จะต้องหลับ จะต้องฉัน ใช้ภาษาง่าย ๆ ก็คือจะต้องกิน ต้องถ่าย ต้องอาบน้ำ และจะต้องพักผ่อนเหมือนกับมนุษย์ทั่ว ๆ ไป พระองค์นั้นไม่ได้เหน็ดเหนื่อย เพราะทรงเป็นมนุษย์เหมือนกับมนุษย์ทั่ว ๆ ไป

เพราะฉะนั้นเมื่อมีเหตุจำเป็นต้องไปทำกิจอื่น ๆ เช่นไปเข้าห้องน้ำ ไปปณฑบาท ทรงพักผ่อน เพื่อไม่ให้การแสดงพระอภิธรรมนั้นมันขาดตอน พระพุทธเจ้าก็จะทรงเนรมิตพระพุทธริมิตขึ้นมา ทำหน้าที่แสดงธรรมแทน เมื่อพระองค์ทำกิจอื่นเสร็จแล้ว ก็จะเสด็จกลับมาแสดงธรรมต่อจากที่ พระพุทธริมิตนั้นแสดงเอาไว้ เพราะฉะนั้นจึงกล่าวว่า ๓ เดือน ๙๐ วันไม่ขาดตอนเลย ๒๔ ชั่วโมง ต่อวัน มันก็ติดต่อกันมันไม่ขาดตอน เพราะว่าในส่วนที่พระพุทธเจ้าทรงเป็นมนุษย์ก็ทรงพักผ่อน ในตอนที่ทรงพักผ่อนหรือตอนที่ไปทำกิจอื่น พระพุทธองค์ทรงเนรมิตก็คืออวตารนั้นให้มาแสดงธรรมต่อจากพระพุทธองค์ แต่เมื่อพระพุทธองค์เสด็จกลับมาแล้ว ก็จะเสด็จมาแสดงต่อจากพระพุทธริมิต ทีนี้พระพุทธริมิตของพระพุทธเจ้านั้นก็

หายไป อันนี้เป็นกรณีของพระพุทธเจ้า ก็ไม่ได้ต่างกัน เป็นโลกของ
อวตาร จักรวาลนฤมิต

กรณีตัวอย่างของพระสาวก

กรณีของพระจุฬปันถก ซึ่งมีอยู่ในอรรถกถาธรรมบท ภาค ๒
หรือภาคอื่น ๆ ท่านที่เป็นพระมหาเถา บางที่เราแปลหนังสือเสร็จแล้ว
ก็ไม่ได้คิดอะไรต่อ ว่ามีอะไรบาง บางทีก็เป็นไปได้หรือไม่ได้ เราก็ไม่มี
เวลาจะไปนึกว่าเป็นไปได้หรือไม่ได้ นึกได้อย่างเดียวคือให้มันสอบได้

ตอนที่เรียนแปลบาลี เนื้อหาในเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่มีหัตถจรรยาไปเทียบเคียงกับจักรวาลนฤมิตร (Metaverse) คือพระจุฬปันถกนั้น เป็นพระที่มีความจำไม่ตี ให้ท่องคาถาอะโรมันก็ไม่ได้ ไม่ก้าวหน้า พระจุฬปันถกก็เสียใจ ถึงขนาดว่าบางทีจะไปฆ่าตัวตาย ถูกพระพี่ชายชื่อว่า มหาปันถกดูถูก และพูดว่าน้องชายเรานี้มันโง่ อย่าไปคบมัน มันโง่พอได้ฟังพระพี่ชายพูดเช่นนั้น พระจุฬปันถกก็เสียใจ พระพุทธเจ้าทรงทราบ ก็ทรงให้กำลังใจและก็ให้วิธีการ ตรัสปลอบใจท่านว่าได้ปฏิบัติสมณกรรมฐานมานานพอสมควร การปฏิบัติสมณกรรมฐานก็คงสั่งสมมาหลายภพหลายชาติ พระพุทธเจ้าก็ให้วิธีการที่จะพัฒนาจิตใจให้หมดกิเลส ก็ให้ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ก็คือให้ลูบผ้าขาว แล้วก็ให้บริกรรมภาวนาว่า “รโฆทรณฺ รโฆทรณฺ” “ผ้าเปื้อนฝุ่น ๆ ” ลูบไปลูบมา ผ้าจากขาว ๆ มันก็เริ่มดำ ๆ ก็สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลง ก็คือไตรลักษณ์ “อนิจจํ ทุกขํ อนตตา” นั้นแหละ แล้วก็บรรลุเป็นพระอริยะ ที่มีฤทธิ์ มีเดช

คราวหนึ่งพระทั้งหลายได้รับนิมนต์ไปฉันที่บ้านหมอชิวก แล้วไม่นิมนต์พระจุฬปันถกรูปเดียว ก็คงเป็นเหตุให้ท่านได้นั่งทำภาวนาไป ซึ่งพระพี่ชายมหาปันถกนั้นก็กล่าวว่า “อย่าไปนะ อย่าไปนิมนต์น้องชายเรามันโง่ ปล่อยให้มันอยู่อย่างนั้น” มันก็เป็นโอกาสให้พระพุทธเจ้าได้ทรงแนะนำวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน เพราะมันเจียบสงบปฏิบัติไปก็บรรลุ พอพระทั้งหมด อยู่ที่บ้านหมอชิวก พระพุทธองค์ทรงตรัสถามว่า “พระจุฬปันถกไปไหน ทำไมไม่นิมนต์มา”

พระมหาปันถกก็กราบทูลว่า “นิมนต์มาหมดแล้ว พระในวัดไม่มีแล้ว ไม่เหลือแล้ว ก็คือไม่ต้องไปนิมนต์น้องชายของเรานั้นหรอก ปล่อยให้ อยู่ นั่นแหละ” พระพุทธเจ้าก็เลยตรัสบอกหมอชีวกว่า “พราหมณ์ยังไม่หมด ยังมีพระอยู่รูปหนึ่งที่วิหาร ไปนิมนต์มาให้หมด” หมอชีวกก็ส่ง คนรับใช้ไปนิมนต์ “พอไปดูครั้งแรกไม่เห็น ก็กลับมาบอกว่าไม่มี” พระพุทธเจ้าตรัสว่า “มี ไปดูให้ดีสิ”

พระจุฬปันถกนั้นเมื่อบรรลุลแล้วก็มีฤทธิ์มาก แล้วคนรับใช้ของ หมอชีวกก็ไปอีกครั้ง ได้เห็นพระภิกษุเต็มวัดไปหมด หลายพันรูปเลย พระจุฬปันถกรู้ว่าพี่ชายของเรานั้น ดูถูกเรา เดี่ยวจะบันดาลแสดง ฤทธิ์ให้พระเต็มวัดไปหมด ให้เป็นหลายพันรูปเลย จากพระจุฬปันถก รูปเดียวที่นี้ก็ปรากฏเป็นพันรูปเลย คนรับใช้ไปเห็น “โอ.....พระพันรูป จะนิมนต์อย่างไรดี ไหนบอกว่าเหลือรูปเดียว” คนรับใช้ก็กลับไปบอก ว่า “เหลือเป็นพันรูปเลย จะนิมนต์ใครดีละ” พระพุทธเจ้าก็ตรัสบอก ว่า “กลับไปนิมนต์พระจุฬปันถก” คนรับใช้ก็กลับไปนิมนต์ถามทั้ง ๑๐ รูปว่า “รูปไหนชื่อพระจุฬปันถก แล้วทั้ง ๑๐ รูปก็บอกว่าชื่อว่าพระจุฬ ปันถกเหมือนกันทั้งหมด แล้วที่นี้ทำอย่างไรดีละ” ก็เลยวิ่งกลับไปทูล ถามพระพุทธเจ้า พระองค์ก็ตรัสบอกว่า “รูปไหนพูดคำว่า จุฬปันถก ก่อน เธอก็จับแขนรูปนั้นเอาไว้ เดี่ยวที่เหลือก็หายไปเอง” ก็เลยได้พระ จุฬปันถกมา อันนี้ดูแล้วเป็นเรื่องปกติผิวเผิน แต่มันเป็นสมรรถนะทาง จิตทางสติปัญญาของพระอรียะ ก็คือจักรวาลนฤมิต (Metaverse) นั้นแหละ อย่าวว่าแต่พันคนเลย

อย่างกรณีที่คุณแสนคนกำลังฟังธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมอยู่ ทุกคนมีความรู้สึกว่าคุณแสนคนกำลังแสดงธรรมแก่ตนเองเท่านั้น มันแสดงว่าเป็นแสนคน เป็นล้านคนซึ่งไม่มีขีดจำกัด มันเป็นสมรรถนะของคน ที่นี่ประเด็นที่จะให้เป็นการบ้านของพวกเรา ถ้ายังไม่อาจสิ้นสุดโครงการ ก็เอาที่เหลือก็เอาไว้ต่อครั้งหน้าก็แล้วกัน

ประเด็นที่จะเป็นการบ้านของพวกเราก็คือ ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันนี้ สามารถทำได้ถึงขนาดจักรวาลนอภิมิตร (Metaverse) แล้ว นักวิทยาการสมัยใหม่ ทำเช่นนั้นได้อย่างไร อย่างที่เราเห็นได้ชัดในตอนี้ก็คือการใช้โปรแกรม ใช้วัสดุอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีมาเป็นตัวช่วย แต่ว่าตัวเทคโนโลยี ตัววัสดุอุปกรณ์เองนั้นทำเองไม่ได้ มันต้องเกิดจากการคิดการประดิษฐ์ การสร้างของมนุษย์ของคน คนยุคนี้ใช้สติปัญญาส่วนไหนในการไปคิด ไปค้น ไปทำได้ถึงขนาดนั้น ถึงขนาดเป็นจักรวาลนอภิมิตร เป็นพระอรหิยะใช้หรือไม่ ก็คงไม่ใช่ถึงขนาดนั้น แต่ว่าเป็นเรื่องของสติปัญญาเหมือนกัน ในขณะที่พระอรหิยะในสมัยพุทธกาลนั้นไม่มีเครื่องมือ โปรแกรมวัสดุอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอะไร ไม่ได้ใช้ แต่ใช้จิตใจ สติปัญญาล้วน ๆ ก็สามารถทำได้ในลักษณะเดียวกัน โดยการพัฒนาจิตใจใช้วัสดุ ใช้วัตถุอย่างที่ยกตัวอย่างกรณีของกลืน ๑๐ นั้นแหละ ให้พวกเราเห็น ไปเชื่อมโยงกับคุณสมบัติภายในของมนุษย์ที่มีอยู่ แล้วสามารถพัฒนาจิต และนำคุณสมบัติภายในที่มีอยู่แล้ว เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับสีและแสงมาใช้ประโยชน์ได้อย่างไม่มีขีดจำกัด เช่นเดียวกับ

ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารปัจจุบันนี้ที่เขาใช้กันแล้ว อันนี้เป็นโจทย์เป็นประเด็นให้พวกเราไปคิด แล้วก็ช่วยกันคิดต่อว่า

ในอนาคต เทคโนโลยีการสื่อสารจะก้าวหน้าแค่ไหน เพียงไร ท้ายที่สุดก็ยังแพ้สมรรถนะทางจิตใจทางสติปัญญาของมนุษย์อยู่ดี เพียงแต่ว่าโจทย์สำหรับพวกเรา ก็คือเรื่องการพัฒนาสติปัญญาจิตใจของเรานั้น ต้องไม่หยุดยั้ง ถ้าเป็นสมัยพุทธกาลก็คือโดยหลักของกรรมฐานนี่แหละ เพราะฉะนั้นเราก็พัฒนาจิตของเราในรูปแบบต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเพิ่มพูนข้อมูลทางวิชาการเป็นอาหารสมองให้ข้อคิดได้ อย่างไม่รู้จักจบจักสิ้น เราก็จะสามารถเอาชนะเทคโนโลยีการสื่อสาร ได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องกังวล

จำนวนภาคต่อ